KARTA PRZEDMIOTU

Kod przedmiotu	0912.4.LEK.D.AP	
Nazwa przedmiotu w języku	polskim	*Anatomia palpacyjna*
	angielskim	*Palpation anatomy*

1. USYTUOWANIE PRZEDMIOTU W SYSTEMIE STUDIÓW

1.1. Kierunek studiów	lekarski
1.2. Forma studiów	Stacjonarne/niestacjonarne
1.3. Poziom studiów	Jednolite studia magisterskie
1.4. Profil studiów*	ogólnoakademicki
1.5. Osoba przygotowująca kartę przedmiotu	dr Agata Michalska
1.6. Kontakt	agata.michalska.2@ujk.edu.pl

2. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA PRZEDMIOTU

2.1. Język wykładowy	polski
2.2. Wymagania wstępne*	wiedza z zakresu anatomii prawidłowej człowieka

3. SZCZEGÓŁOWA CHARAKTERYSTYKA PRZEDMIOTU

3.1. Forma zajęć		wykład (W)(e-learning), ćwiczenia (C), ćwiczenia praktyczne (CP)
3.2. Miejsce realizacji zajęć		zajęcia w pomieszczeniu dydaktycznym CM UJK
3.3. Forma zaliczenia zajęć		zaliczenie z oceną
3.4. Metody dydaktyczne		Wykład (e-learning): praca ze źródłem drukowanym Ćwiczenia: pokaz z objaśnieniem, dyskusja Ćwiczenia praktyczne: pokaz z objaśnieniem, pokaz z instruktażem, pomiar, dyskusja
3.5. Wykaz literatury	**podstawowa**	1. Gawryszewska A., Fluder M., Marciniak R. Atlas anatomii palpacyjnej tom I i II. Medpharm 2021. 2.Reichert B. Techniki badania palpacyjnego. Łódź, Galaktyka 2018. 3. Tunstall R., Shah N. Vademecum- Anatomia powierzchniowa. Warszawa Medipage 2017.
	uzupełniająca	1. Cartledge P., Cartledge C., Lockey A. Vademecum- badanie kliniczne. Warszawa Medipage 2017. 2. Schunke M., Schulte E., Schumacher U., Voll M., Wesker K. Prometeusz. Atlas anatomii człowieka. Tom I,II,III. Medpharm 2021.

4. CELE, TREŚCI I EFEKTY UCZENIA SIĘ

4.1. Cele przedmiotu ***(z uwzględnieniem formy zajęć)***

Wykłady (e-learning)

C1. Zapoznanie studenta z podstawowymi założeniami anatomii palpacyjnej
C2. Zapoznanie studenta z metodami oceny palpacyjnej
C3. Przyswojenie wiedzy w zakresie wybranych elementów badania przedmiotowego

Ćwiczenia

C1. Zaznajomienie studenta z technikami identyfikacji wybranych struktur anatomicznych (skóry, kości, więzadeł, ścięgien, mięśni, nerwów, narządów)
C2. Opanowanie umiejętności identyfikacji wybranych struktur anatomicznych
C3. Opanowanie umiejętności identyfikacji struktur anatomicznych w zakresie wybranych elementów badania przedmiotowego
Ćwiczenia praktyczne
C1. Umiejętność rozpoznawania i lokalizowania wybranych struktur ludzkiego ciała.
C2. Umiejętność wykonania i interpretacji wybranych elementów badania przedmiotowego
C3. Umiejętność przeprowadzenia badania z poszanowaniem godności i autonomii pacjenta

4.2. Treści programowe ***(z uwzględnieniem formy zajęć)***

Wykłady (e-learning)

1. Znaczenie anatomii palpacyjnej w praktyce lekarskiej
2. Anatomia topograficzna– wybrane zagadnienia.

Ćwiczenia

1. Ogólne zasady palpacji struktur anatomicznych. Ocena wzrokowa postawy. Ocena chodu. Ocena ruchomości stawów.
2. Palpacja głowa, szyja struktury i punkty kostne: kość potyliczna (guzowatość potyliczna zewnętrzna, kresy karkowe), kości ciemieniowe (szew strzałkowy, guzy ciemieniowe), kość skroniowa (wyrostek sutkowaty, łuk jarzmowy), kość czołowa (guz czołowy, wcięcie nadoczodołowe, kość nosowa, otwór gruszkowaty, kość jarzmowa, kość szczękowa (otwór podoczodołowy), oczodół, żuchwa (trzon, podstawa i dół podżuchwowy, kąt i gałąź żuchwy, wyrostek kłykciowy, wyrostek dziobiasty), tchawica i chrząstki krtani- tarczowata, pierścieniowata, kość gnykowa, mięśnie: mostkowo-obojczykowo-

sutkowy, pochyłe, żwacz, skroniowy, szeroki szyi, mięśnie mimiczne twarzy, tętnica podobojczykowa, tętnica szyjna wspólna, tętnica skroniowa powierzchowna, tętnica twarzowa, szyjne węzły chłonne, wybrane nerwy slotu szyjnego).

3. Palpacja kończyna górna, klatka piersiowa, grzbiet struktury i punkty kostne: łopatka (grzebień łopatki, brzeg przyśrodkowy i boczny łopatki, kąt dolny i górny łopatki, dół podgrzebieniowy, nadgrzebieniowy, podłopatkowy, wyrostek kruczy, wyrostek barkowy), obojczyk, staw barkowo – obojczykowy i mostkowo- obojczykowy, kość ramienna: guzowatość naramienna, guzek większy i mniejszy, bruzda międzyguzkowa nadkłykcie kości ramiennej, wyrostek i dół wyrostka łokciowego, kość łokciowa (głowa, trzon, wyrostek rylcowaty), kość promieniowa (głowa, szyjka, trzon, wyrostek rylcowaty), kości nadgarstka, kości śródręcza i paliczki; mięśnie: naramienny, czworoboczny, najszerszy grzbietu, obły większy, nadgrzebieniowy, podgrzebieniowy, podłopatkowy, obły mniejszy, dźwigacz łopatki, zębaty przedni, piersiowy większy, piersiowy mniejszy, dwugłowy ramienia, trójgłowy ramienia, ramienny, ramienno – promieniowy, zginacz łokciowy i promieniowy nadgarstka, zginacz powierzchowny i głęboki palców, prostownik palca wskazującego, prostownik palca małego, dół łokciowy, n. łokciowy, n. promieniowy, tętnica promieniowa, kanał nadgarstka, troczek zginaczy i rozcięgno dłoniowe; wyrostki kolczyste kręgów, wyrostki poprzeczne, mostek, żebra, mięśnie: czworoboczny lędźwi, prosty brzucha, skośne wewnętrzne i zewnętrzne brzucha, poprzeczny brzucha, przepona; więzadło karkowe, aorta

Ćwiczenia praktyczne

1. Palpacja brzuch. Linie topograficzne i okolice brzucha, rzutowanie narządów. Kanał pachwinowy. Linie cięć chirurgicznych. Nerka. Wybrane elementy badania przedmiotowego.
2. Palpacja miednica, kończyna dolna. Struktury i punkty kostne: kolec biodrowy przedni górny, przedni dolny, tylny górny, dół biodrowy, grzebień i guzki łonowe, gałąź górna i dolna kości łonowej, guz kulszowy, kość krzyżowa, staw krzyżowo-biodrowy, kość guziczna kość udowa (krętarz większy kości udowej, nadkłykcie, szpara stawu kolanowego), rzepka, kość piszczelowa (guzowatość i trzon, przyczep gęsiej stopki, guzek Gerdy'ego), kość strzałkowa (głowa kości strzałkowej), kości stawu skokowego i stopy (guz piętowy, kość skokowa, podpórka kości skokowej); trójkąt udowy, więzadło pachwinowe, tętnica udowa, więzadło krzyżowo-guzowe, więzadło biodrowo-lędźwiowe, nerw kulszowy, nerw pośladkowy górny, nerw pośladkowy dolny, nerw skórny boczny uda, nerw kulszowy, pasmo biodrowo-piszczelowe; mięśnie: czworogłowy uda, dwugłowy uda – głowa długa i krótka, półścięgnisty, półbłoniasty, pośladkowe, przywodziciel wielki, przywodziciel długi, smukły, grzebieniowy, naprężacz powięzi szerokiej, krawiecki, gruszkowaty, biodrowy, lędźwiowy; więzadło poboczne strzałkowe, więzadło poboczne piszczelowe, więzadło rzepki, tętnica podkolanowa, nerw strzałkowy wspólny, rozcięgno podeszwowe.
3. Palpacja klatka piersiowa. Linie topograficzne i okolice. „Bezpieczny trójkąt"- miejsce nakłucia jamy opłucnej, węzły chłonne pachowe, granice płuc i opłucnej, rzutowanie serca i dużych naczyń. Trójkąt osłuchiwania. Rozszerzalność klatki piersiowej, drżenie piersiowe.

4.3. Przedmiotowe efekty uczenia się

Efekt	Student, który zaliczył przedmiot	Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się
	w zakresie **WIEDZY:**	
W01	Zna budowę ciała ludzkiego w podejściu topograficznym i czynnościowym, w tym stosunki topograficzne między poszczególnymi narządami, wraz z mianownictwem anatomicznym, histologicznym i embriologicznym;	A.W1.
	w zakresie **UMIEJĘTNOŚCI:**	
U01	Potrafi wyjaśniać anatomiczne podstawy badania przedmiotowego;	A.U3.
	w zakresie **KOMPETENCJI SPOŁECZNYCH:**	
K01	Jest świadomy dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń, dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych	K.S5.
K02	Wykazuje aktywność do korzystania z obiektywnych źródeł informacji;	K.S7.
K03	Jest gotowy do formułowania opinii dotyczących różnych aspektów działalności zawodowej	K.S10.
K04	Jest świadomy przyjęcia odpowiedzialności związanej z decyzjami podejmowanymi w ramach działalności zawodowej, w tym w kategoriach bezpieczeństwa własnego i innych osób	K.S11.

4.4. Sposoby weryfikacji osiągnięcia przedmiotowych efektów uczenia się

Efekty przedmiotowe *(symbol)*	Sposób weryfikacji (+/-)																				
	Egzamin ustny/pisemny*			Kolokwium*			Projekt*			Aktywność na zajęciach*			Praca własna*			Praca w grupie*			Inne *(jakie?)** Mini-OSCE		
	Forma zajęć			*Forma zajęć*			*Forma zajęć*			*Forma zajęć*			*Forma zajęć*			*Forma zajęć*			*Forma zajęć*		
	W	*C*	*...*	*W*	*C*	*...*	*W*	*C*	*...*	*W*	*C*		*W*	*C*	*...*	*W*	*C*	*...*	*W*	*C*	*C P*
W01														***X***							
U01														***X***			***X***				***X***
K01-K04											***X***						***X***				

niepotrzebne usunąć

4.5. Kryteria oceny stopnia osiągnięcia efektów uczenia się		
Forma zajęć	**Ocena**	**Kryterium oceny**
wykład (W) (e-learning)	**3**	Praca własna zawiera treści poprawne. Student realizuje zadanie przy znacznym wsparciu prowadzącego. Częściowo spełnia wymagania formalne (oddany z opóźnieniem / z brakami technicznymi).
	3,5	Praca własna zawiera poprawne treści. Student pracuje w miarę samodzielnie, choć wymaga okresowej korekty. Spełnia większość wymagań formalnych.
	4	Praca własna obejmuje istotne treści. Student w większości samodzielnie realizuje zadanie. Projekt spełnia wymagania formalne i jest terminowy.
	4,5	Praca własna jest kompletna, poprawna merytorycznie i dobrze ustrukturyzowana. Student pracuje samodzielnie, a wkład własny jest wyraźnie widoczny. Projekt jest starannie przygotowany pod względem formalnym i estetycznym
	5	Praca własna wyróżnia się wysokim poziomem merytorycznym. Student wykazuje pełną samodzielność i odpowiedzialność w realizacji zadania. Projekt spełnia wszystkie wymagania formalne, przygotowany estetycznie, terminowo.
ćwiczenia (C)*	**3**	Student uczestniczy w zajęciach, ale wykazuje się niską aktywnością. Wymaga częstych wskazówek prowadzącego, by wykonać zadania. Wiedza fragmentaryczna, ograniczona do podstawowych treści; zdarza się popełnianie błędów. W minimalnym stopniu przejawia odpowiedzialność za wykonywane zadania. Współpraca w zespole jest ograniczona i wymaga stałego wsparcia ze strony prowadzącego. Stosuje zasady etyki zawodowej, ale zdarzają się uchybienia wymagające korekty.
	3,5	Student okazjonalnie włącza się w aktywność na zajęciach. Zadania wykonuje przy wsparciu prowadzącego, ale coraz częściej samodzielnie. Wiedza obejmuje większość podstawowych treści, jednak bez szerszego rozumienia zależności. Student podejmuje próby odpowiedzialnego działania, choć zdarza się brak konsekwencji. Współpraca z zespołem jest możliwa, ale nie zawsze aktywna i konstruktywna. Zasady etyki są w większości respektowane, wymaga jednak okazjonalnych wskazówek.
	4	Student uczestniczy aktywnie w ćwiczeniach, chętnie podejmuje się powierzonych zadań. Potrafi samodzielnie wykonać zadania typowe, przy trudniejszych korzysta ze wskazówek prowadzącego. Posiada wiedzę poprawną, obejmującą podstawowe i część treści bardziej szczegółowych. Student zazwyczaj przejawia odpowiedzialność za swoje działania. Uczestniczy w pracy zespołowej i przyczynia się do realizacji wspólnych celów. Postępuje zgodnie z zasadami etyki zawodowej i prawidłowo reaguje na uwagi.
	4,5	Student jest aktywny i systematycznie zaangażowany w zajęcia. Wykazuje inicjatywę w pracy zespołowej, potrafi wspierać innych. W zadaniach łączy wiedzę teoretyczną z praktyką, analizuje i interpretuje wyniki. Student w sposób konsekwentny i świadomy przejawia odpowiedzialność i troskę o dobro pacjenta symulowanego/zadania. Współpracuje aktywnie, inicjuje działania w zespole. Przestrzega zasad etyki i potrafi wskazać właściwe rozwiązania w sytuacjach problemowych.
	5	Student wyróżnia się wysoką aktywnością, inicjatywą i samodzielnością podczas zajęć. Angażuje się w rozwiązywanie problemów, zadaje trafne pytania, proponuje własne rozwiązania. Wiedza pełna, usystematyzowana, z umiejętnością krytycznej analizy i zastosowania w praktyce klinicznej. Student w pełni świadomie i konsekwentnie działa odpowiedzialnie, przewidując konsekwencje swoich decyzji. Jest liderem lub aktywnym członkiem zespołu, wspiera współpracowników i tworzy atmosferę współdziałania. Wysoki poziom świadomości etycznej – samodzielnie identyfikuje dylematy etyczne i rozwiązuje je w sposób zgodny z wartościami zawodowymi.
Ćwiczenia praktyczne	**3**	Wykazuje znajomość treści kształcenia z wiedzy i umiejętności praktycznych na poziomie 61%-68% podczas OSCE
	3,5	Wykazuje znajomość treści kształcenia z wiedzy i umiejętności praktycznych na poziomie 69%-76% podczas OSCE
	4	Wykazuje znajomość treści kształcenia z wiedzy i umiejętności praktycznych na poziomie 77%-84% podczas OSCE
	4,5	Wykazuje znajomość treści kształcenia z wiedzy i umiejętności praktycznych na poziomie 85%-92% podczas OSCE
	5	Wykazuje znajomość treści kształcenia z wiedzy i umiejętności praktycznych na poziomie 93%-100% podczas OSCE

5. BILANS PUNKTÓW ECTS – NAKŁAD PRACY STUDENTA

Kategoria	**Obciążenie studenta**	
	Studia stacjonarne	**Studia niestacjonarne**
LICZBA GODZIN REALIZOWANYCH PRZY BEZPOŚREDNIM UDZIALE NAUCZYCIELA /GODZINY KONTAKTOWE/	***30***	***30***
*Udział w wykładach**		
*Udział w ćwiczeniach, konwersatoriach, laboratoriach**	25	25
*Udział w egzaminie/kolokwium zaliczeniowym**		
*Inne (należy wskazać jakie? np. e-learning)**	5	5
SAMODZIELNA PRACA STUDENTA /GODZINY NIEKONTAKTOWE/	***20***	***20***
*Przygotowanie do wykładu**		
*Przygotowanie do ćwiczeń, konwersatorium, laboratorium**	20	20
*Przygotowanie do egzaminu/kolokwium**		
*Zebranie materiałów do projektu, kwerenda internetowa**		

*Opracowanie prezentacji multimedialnej**		
*Inne (jakie?)**		
ŁĄCZNA LICZBA GODZIN	***50***	***50***
PUNKTY ECTS za przedmiot	**2**	**2**

niepotrzebne usunąć

Przyjmuję do realizacji *(data i czytelne podpisy osób prowadzących przedmiot w danym roku akademickim)*

.....